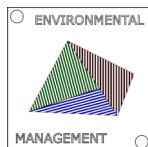

ALIROJ DIREKTITAJ AL KLOPODOJ PRI POLITIKO DE VIVMEDIA DEFENDADO EN KUNTEKSTO DE MANAĜERADO DE LA VIVMEDIO

Stano MARČEK

ANTAŬPAROLO

La ŝtato per siaj politikaj aranĝoj protektas la vivmedion kaj klopodas minimumigi riskojn, kiuj danĝerigas la klimaton, la homan sanon kaj biodiversecon. Ŝanĝo de klimato kaj vivmedia degradiĝo prezentas ekzistecan minacon ne nur el loka, sed ankaŭ tutmonda perspektivo.

Por plibonigi la vivkvaliton de la estontaj generacioj, ĉiuj politikoj kaj aktivecoj devas konsideri mediprotektadon en kunteksto de daŭripova disvolviĝo, t.e. j. trovi ekvilibron inter protektado de la naturan vivmedion kaj certigo de ekonomia progreso kaj socia disvolviĝo.

Decidoj direktitaj al solvado de klimataj ŝanĝoj kaj reduktado de forcejaj gasaj emisioj estas nuntempe ofte diskutata temo. La globala karaktero de klimata ŝanĝo signifas, ke kunlaboro kaj decidoj sur internacia nivelo estas gravaj. Signifaj dokumentoj estis akceptitaj, t.e. Kadra Konvencio de Unuiĝintaj Nacioj pri Klimata Ŝanĝo (UNFCCC), same kiel Protokolo de Kioto kaj plej laste pariza interkonsento pri klimata ŝanĝo.

Kvankam eŭropaj mediaj kaj klimataj politikoj kontribuis al plibonigo de la vivmedio en la lastaj jardekoj, Eŭropo ne sufiĉe progresas kaj la vivmedia perspektivo por la venonta jardeko ne estas pozitiva, kiel dirite en la raporto Eŭropa Vivmedio – Stato kaj Perspektivo 2020 (SOER 2020).

Iniciato de EU en la teritorio de daŭrigebla financado estas krome la unua en sia speco laŭ la rolo de la financa sektoro por stimuli la necesan transiron al daŭripova estonteco. Plenumado de eŭropaj celoj ankaŭ postulos pli bonan efektivigon kaj pli bonan kunordigon de la nunaj politikoj. Pliaj politikaj agoj ankaŭ necesos por akcepti fundamentan ŝanĝon en la ŝlosilaj produktadaj kaj konsumaj sistemoj, kiuj subtenas niajn modernajn vivmanierojn, inkluzive, ekzemple, manĝaĵojn, energion kaj mobilcon, kiuj grave influas la medion.

La cirkula ekonomio estas ekonomia modelo, kiu favoras la reuzadon kaj recikladon de objektoj. Ĝi alportas multajn avantaĝojn al la vivmedio, ekonomia kresko kaj al la loĝantaro. La cirkula ekonomio estas modelo de produktado kaj konsumado, kadre de kiuj objektoj ne estas senpripense fouĵetataj, sed estas dividataj, pruntedonataj, reuzataj, riparataj kaj recikligataj ĝis kiam tio eblas. Tiamaniere la produkta vivo plilongiĝas kaj malgrandiĝas rubaĵoj. Kiam produktoj atingas la finon de sia vivo, la materialoj, el kiuj ili estis fabrikitaj, estas uzataj por fari la novajn. Iuj povas esti uzataj ree kaj ree, kreante aldonajn valorojn.

Konsistaĵo de ĉi tiu modelo estas ankaŭ decidoj kontraŭ la planata elužiĝo. Iom-post-ioma transiro al cirkula ekonomio povus dum ia tempo alporti avantaĝojn, kiel malpli da premo al vivmedio, pliigita sekureco de provizataj krudmaterialoj, pliigita konkurenckapablo, novigado, kresko kaj kreo de novaj laborpostenoj.

Gravaj aktivecoj estas nuntempe fokusigataj al grundaj problemoj. Ni ne povas vivi sen sanaj teroj kaj grundo. Ni kreskigas plej multajn niajn manĝaĵojn sur ĝi kaj konstruas niajn hejmojn sur ĝi. Por ĉiuj specioj – bestoj kaj plantoj, vivantaj sur la tero aŭ en la akvo – la tero estas esenca. La grundo

– unu el la bazaj eroj de la tero – estas tre kompleksa kaj ofte subtaksata elemento, superplena de la vivo. Bedaŭrinde la maniero, kiel ni nuntempe uzas la grundon kaj la teron en Eŭropo kaj en la mondo ne estas daŭrigebla. Ĉi tiu fakto grave influas la vivon sur la tero.

Ekologia protektado dinamike evoluas kaj fariĝas grava parto de la socia vivo. La rapide kreskanta homa populacio plialtigas siajn materialajn kaj energian konsumadojn kaj minacas transpaŝi la elteneblan kapablon de la planedo. Globalaj mediaj problemoj havas daŭre malboniĝantan tendencon, ekzemple malmultiĝas naturaj arbaroj de la modera mondozono, subtropikoj kaj tropikoj, ŝrumpiĝas la agro, rezulte de ĝia degenerado, kreskas maraj polucioj, detruigas vundeblaj maraj ekosistemoj, senrevene malaperas plantaj a bestaj specioj. Al gravaj elementoj de la politiko de mediprotekto kaj daŭrigebla evoluo, aplikitaj fine de la pasinta jarcento kaj nuntempe, apartenas tendencoj antaŭenigi strategion de daŭrigeblaj aliroj. Konforme al tiu aliro iom post iom aplikigas klopodoj transiri de vivmediaj problemoj post ilia ekesto al solvoj teknike preventaj kaj daŭrigeblaj en la tuta vivciklo de la teknologio kaj produktado. Iom post iom ŝanĝiĝas konduto de la produktantoj kaj konsumantoj kaj per kreskanta tendenco aplikigas preventivaj principoj, volontula principo kaj partopreno de la publiko en solvado de problemoj ĉe defendado de la vivmedio. Realiziĝas sistemoj kiel prizorgi la vivmediojn ĉe industriaj kaj produktaj agadoj, pli grandan atenton oni dediĉas al influo de la produktoj mem (kiel produktoj de konsumado, duonvaroj kaj materialoj) al la ekologia vivmedio.

Lastatempe sur la kampo de ekologia vivmedia politiko signife vastiĝis spektro da volontulaj aliroj ĉe defendado de la vivmedio. Aperas tendencoj plialtigi diversecon de la instrumentoj, bazitaj en signifa mezuro sur memvolaj aktivecoj de la produktantoj kaj la kreskanta konscio de ĉiuj interesiĝantoj en la kampo de defendado kaj kreado de ekologia vivmedio. Pluraj proceduroj estas laŭgrade normigitaj. Samtempe kun ilia praktika disvastigo komenciĝis ilia esploro, celita ne nur al esploro de iliaj teoriaj aspektoj, sed ankaŭ ĝeneraligoj de praktikaj spertoj, akiritaj el individuaj studoj.

Ekologia protektado prezentas aktivecojn, per kiuj oni preventas malpurigadon aŭ difektadon de la vivmedio, aŭ oni la malpurigadon aŭ difektadon limigas kaj forigas. Ĝi kovras protektadon de ĝiaj individuaj komponantoj aŭ konkretaj ekologiaj sistemoj kaj iliaj reciprokaj interrilatoj, sed ankaŭ protektadon de la vivmedio kiel la tuto. Protektado de la vivmedio kaj direktado al tia evoluo de la socio, kiu permesos ekonomian disvolviĝon, plialtigon de la vivnivelo kaj samtempe konservas la naturon kaj fontojn por estontaj generacioj, postulas ekkonon de la nuna situacio. Ekkono de la kialoj, kiuj kaŭzas problemojn en la vivmedio kaj la eblecoj kiel protekti, respektive kiel por sentoksigi la ŝarĝojn en la vivmedio, povas kontribui al ŝanĝo en la rilato ne nur en la produktado, sed ankaŭ konsumado. La rezulto de tia ekkono devus esti kvalite pli akceptebla proksimiĝo al ĉerpado de fontoj, en la produktado kaj konsumado, sed kiu ne ekestus rezulte de ordonoj kaj malpermesoj, sed surbaze de la natura homa ekkonado.

La atendata disvolviĝo de la homa socio kaj la al ĝi rilatanta kreskado de la kvanto de sekurecaj minacoj kontraŭ gravaj intereso de la socio kiel la tuto, sed ankaŭ registaraj kaj ne registaraj institucioj, firmaoj kaj civitanoj, alportas daŭre kreskantajn pretendojn al la nivelo de la sekurecaj normoj kaj samtempe ĉi tiun altan normon daŭre minacas. La altan sekurecan normon oni povas ĉe la senĉese evoluanta socio daŭrigi, nur se la kvanto da sekurecaj akcidentoj daŭre malpliigos. Por tio estas neeviteble bezonata nova ampleksa sistemo de scioj, aranĝoj kaj rimedoj, kiu proponas unuecan sekurecan solvon. La baza principo estas aktiva solvado de sekurecaj de mandoj. La defio estas senĉesa evitado kaj preventado de krizaj situacioj kaj akcidentoj. Estas neeviteble, ke ĉiuj subjektoj, al kiuj la sekureco rilatas, dediĉu adekvatan atenton al sekurecaj aferoj, kaj praktike apliku direktadon de la sekureco.

Baza orientiĝo de la tegmenta direktado ĝenerale, koncernanta la kompleksan sekurecon, devas esti determinita per sekureca politiko de la konkreta subjekto. Surbaze de direktado de riskoj ĝi reagu al la ekestintaj nedezirataj fenomenoj de la difinita sekureco kaj preventu ilin ĝis akceptebla nivelo de riskoj. Tia efektivigo de sekureca politiko devus realiĝi per metodoj kaj instrumentoj de protektado sur fundamento de la jura kadro, bazita en sekureca dokumentaro. Kompreneble nek sekureca direktado povas garantii absolutan forigon de ajnaj riskoj, akcidentoj kaj krizaj situacioj. Sed ĝi ofertas novajn kaj pli bonajn eblecojn, manierojn kaj metodojn por preventi eblajn kaj potencialajn riskojn.

Celo de la konferenco "Direktado de Ekologia Protektado 2020" estas provizi taŭgan platformon por informi la fakanojn kaj sciencan publikojn, reprezentantojn de la loka registaro kaj ŝtata administrado, interŝanĝon de spertoj kaj prezenton de novaj rezultoj en la problemaro de la direktado de ekologia protektado.

CONTACT ADDRESS

Stano MARČEK

Zvolenská 15/21, 036 01 Martin, Slovakio

Redaktoro de la revuoj

Juna Amiko kaj Esperanto aktuell

Membro de Akademio de Esperanto

Stano.marcek@gmail.com